

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Životní prostředí

Ministerstvo životního prostředí

Podpora povodňové operativy, zvyšování povědomí obyvatel o povodňovém riziku, zvyšování resilience citlivých objektů před povodněmi

Věcné požadavky na zpracování projektů

Listopad 2023

Obsah

1. Manažerské shrnutí	3
2. Účel a cíle materiálu	4
3. Místní orientační a informační systémy pro obyvatele v terénu (MOISO)	5
3.1. Podklady pro zpracování místních orientačních a informačních systémů	5
3.2. Činnosti při zpracování místních orientačních a informačních systémů	5
3.3. Povinné výstupy podporovaných částí místních orientačních a informačních systémů	6
3.4. Kritéria přijatelnosti projektu místních orientačních a informačních systémů v rámci OPŽP 6	
3.5. Literatura	6
4. Realizace technických opatření vedoucích k zvýšení odolnosti při zaplavení a snížení povodňových škod u stávajících citlivých objektů	7
4.1. Podklady pro zpracování projektu zvýšení odolnosti citlivých objektů	7
4.2. Činnosti při zpracování projektu zvýšení odolnosti citlivých objektů	7
4.3. Povinné výstupy projektu zvýšení odolnosti citlivých objektů	7
4.4. Kritéria přijatelnosti projektu	8
4.5. Maximální způsobilé náklady	8
4.6. Literatura	8

Použité zkratky

OPŽP – Operační program Životní prostředí

1. Manažerské shrnutí

Podpora povodňové operativy, zvyšování povědomí obyvatel o povodňovém riziku, zvyšování resilience citlivých objektů před povodněmi je v rámci dotačního programu OPŽP novou podporovanou aktivitou. Ta je přímo zaměřena na dosažení cíle 3: Zvýšení připravenosti obyvatel a odolnosti staveb, objektů infrastruktury, hospodářských a jiných aktivit vůči negativním účinkům povodní, jak jsou definovány v Plánech pro zvládnání povodňového rizika Labe, Odry a Dunaje.

V Programovém dokumentu Operačního programu Životní prostředí 2021-2027 je uveden Specifický cíl 1.3 Podpora přizpůsobení se změně klimatu, prevence rizika katastrof a odolnosti vůči nim s přihlédnutím k ekosystémovým přístupům, jehož součástí je též podpora preventivních opatření proti povodním a suchu. Kritéria přijatelnosti projektů jsou uvedena v Pravidlech pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2021-2027.

V Operačním programu Životní prostředí pro období 2021-2027 je navržena podpora těchto projektů (aktuální výčet typů podporovaných projektů je uveden v Pravidlech), a to:

- rozmístění informačních a orientačních systémů zvyšujících povědomí obyvatel o povodňovém riziku v terénu v podobě trvalého vyznačení záplavového území, evakuačních tras a evakuačních bodů a rozmístění informačních tabulí, a to včetně vyhotovení detailního podkladového prováděcího návrhu řešícího přesné rozmístění informačních a orientačních systémů (nejedná se o projektový záměr – nepřímý výdaj, který bude přílohou žádosti o podporu),
- tvorba elektronických orientačních a informačních systémů zvyšujících povědomí obyvatel o povodňovém riziku (např. v podobě aplikací pro mobilní telefony, systémů distribuce SMS),
- realizace technických opatření vedoucích k zvýšení odolnosti při zaplavení a snížení povodňových škod u stávajících citlivých objektů (výhradně objekty škol, zdravotnictví a sociální péče, Policie ČR, Armády ČR a Hasičského záchranného sboru ČR), které se nacházejí v plochách s povodňovým rizikem a nelze je z ekonomických, bezpečnostních a jiných odůvodněných příčin z těchto ploch vymístit.

2. Účel a cíle materiálu

Strategie ochrany před povodněmi z roku 2000 uvádí zásady pro povodňovou ochranu, které obsahují mimo jiné:

- preventivní opatření pro ochranu před povodněmi je nejefektivnější formou ochrany,
- na zabezpečení realizace preventivních opatření ke snížení škodlivých účinků povodní se musí podílet vlastníci a správci nemovitostí, což mohou být rovněž organizace na úrovni regionů, okresů, obcí anebo individuální osoby,
- efektivní preventivní opatření je nutné uplatňovat systémově v ucelených (hydrologických) povodích a s ohledem na provázání vlivů jednotlivých opatření podél vodních toků,
- pro řízení opatření k ochraně lidí a majetku v zaplavovaných územích je třeba zkvalitnit informační systém při povodních a přípravu povodňových plánů.

Včasné výstrahy a informace jsou klíčovým nástrojem pro snížení povodňových škod v podobě počtu obětí, poškození zdraví a majetku. Efektivní výstražný systém dle definice United Nations Office for Disaster Risk Reduction (UNDRR) sestává ze čtyř vzájemně provázaných komponent, kterými jsou znalost rizika, monitoring a předpovědi, distribuce výstražných předpovědí, a schopnost reagovat. Právě poslední z komponent je klíčovou pro skutečný dopad výstrah na snížení negativních dopadů. Schopnost reakce na institucionální bázi povodňových orgánů je zajišťována pravidelným školením a cvičením. Předávání informací o povodňovém nebezpečí, riziku a vhodném způsobu reakce na výskyt povodně na úrovni jednotlivých obyvatel, kteří musí, zejména v případě rychle se vyvíjející povodně rozhodovat a reagovat samostatně, je však často nedořešené. Způsob komunikace vůči široké veřejnosti musí být uzpůsoben jejím potřebám a možnostem.

Smyslem materiálu je vytvořit podklady pro zpracování projektů, které by podpořily povodňovou prevenci a operativní zvládnání povodní prostřednictvím **zvyšování povědomí obyvatel o povodňovém riziku, či zvyšování resilience citlivých objektů.**

3. Místní orientační a informační systémy pro obyvatele v terénu (MOISO)

Smyslem rozmístění informačních a orientačních systémů v zastavěném území zvyšujících povědomí obyvatel o povodňovém riziku v terénu v podobě např. trvalého vyznačení záplavového území, evakuačních tras a evakuačních bodů a rozmístění informačních tabulí je zajištění jednoznačné orientace obyvatel v území, bez nutnosti složité interpretace povodňových map a detailů povodňového plánu. V situaci náhle se vyskytnuvší povodně systém umožňuje snadnou orientaci obyvatel a stává se potřebným podkladem pro jejich rozhodování, zda vlastními silami činit protipovodňová opatření, včetně individuální evakuace, a jak při ní postupovat. Výhodou je i okamžitá srozumitelnost systému pro nerezidenty nacházející se v dané lokalitě v době povodně, jako jsou turisté, vodáci, návštěvníci kempů apod.

3.1. Podklady pro zpracování místních orientačních a informačních systémů

- Povodňový plán území.
- Mapy záplavových území.
- Mapy povodňového nebezpečí, povodňového ohrožení a povodňového rizika.
- Platný územní plán včetně všech změn.
- Plány dopravní infrastruktury.

3.2. Činnosti při zpracování místních orientačních a informačních systémů

Projektový záměr (projektová příprava):

- Analýza potřeb obyvatel a zacílení projektu odpovídající na otázky:
  - Kdo je cílovým uživatelem / klientem systému a o jak velkou skupinu obyvatel se jedná?
  - Jaké jsou jejich potřeby z hlediska předávané a interpretované informace pro jejich rozhodování?
- Návrh rozsahu a zaměření orientačního a informačního systému.
- Zpracování rozpočtu

Projektová studie:

- Návrh orientačního a informačního systému v geografickém prostředí obsahující:
  - Územní identifikaci hlavních lokalit, linií a ploch relevantních pro uvedený systém.
  - Identifikaci lokalizace, funkce a hlavního obsahu konkrétních prvků poskytujících informaci o výše uvedeném.
- Návrh způsobu provedení konkrétních informačních a orientačních prvků systému

- Ověření srozumitelnosti orientačního a informačního systému, včetně konkrétních orientačních a informačních prvků, cílovou skupinou uživatelů.
- Studie technické proveditelnosti:
  - Analýza vlastnických vztahů ve vztahu k umístění technických prvků systému.
  - Analýza zákonných a právních omezení pro realizaci projektu.

Fyzická realizace prvků orientačního a informačního systému v terénu:

- Výroba technických prvků.
- Umístění na příslušné lokality.

3.3. Povinné výstupy podporovaných částí místních orientačních a informačních systémů

- Detailní podkladový prováděcí návrh řešící přesné rozmístění informačních a orientačních systémů (nejedná se o projektový záměr – nepřímý výdaj, který bude přílohou žádosti o podporu).
- Fyzická realizace prvků orientačního a informačního systému v terénu.
- Geografický plán realizovaných prvků jako podklad/součást povodňového plánu.
- Plán údržby a udržitelnosti prvků systému.

3.4. Kritéria přijatelnosti projektu místních orientačních a informačních systémů v rámci OPŽP

- Nutným podkladem projektu je dříve zpracovaný povodňový plán a zpracované aktuální mapy povodňového ohrožení (zpracované v rámci plánů pro zvládnutí povodňových rizik nebo stanovení ZÚ dle vyhlášky č. 79/2018 Sb.).
- Obec leží v oblasti s významným povodňovým rizikem dle příslušného Plánu pro zvládnutí povodňových rizik.
- Projekt musí zahrnovat území oblasti vysokého a středního ohrožení dle map povodňového ohrožení.

3.5. Literatura

- Pravidla pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2021-2027, online: <https://www.opzp.cz/dokumenty/pravidla-pro-zadatele/>
- Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu, který byl schválen usnesením vlády č. 34 ze dne 16. ledna 2017 https://www.mzp.cz/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu
- Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2021). https://www.mzp.cz/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie
- Digitální povodňový plán České republiky (dostupné na: dppcr.cz)
- Plány pro zvládnutí povodňových rizik. Dostupné na: <http://povis.cz/html/index.html?pzpr2.htm>

4. Realizace technických opatření vedoucích k zvýšení odolnosti při zaplavení a snížení povodňových škod u stávajících citlivých objektů

Citlivé objekty jsou objekty se zvýšenou koncentrací obyvatel se specifickými potřebami při evakuaci (školy, nemocnice), objekty infrastruktury zajišťující základní funkce území, potencionální zdroje znečištění, objekty integrovaného záchranného systému a objekty nemovitých kulturních památek. Citlivé objekty jsou znázorňovány pomocí jednoduchých geometrických bodových značek v sytých barvách umístěných v ploše odpovídající kategorii zranitelnosti území a mají stanovena specifická pravidla z hlediska umístování a povolování staveb a činností a při tvorbě územně plánovací dokumentace dle kap. 4 Plánů pro zvládnání povodňového rizika. Přitom základním opatřením u stávajících citlivých objektů je jejich individuální povodňová ochrana. Zvýšení odolnosti se týká jednotlivých objektů ne celých areálů.

4.1. Podklady pro zpracování projektu zvýšení odolnosti citlivých objektů

- Povodňový plán území, povodňový plán nemovitosti.
- Mapy oblastí s významným povodňovým rizikem.
- Mapy povodňového nebezpečí, povodňového ohrožení a povodňového rizika.
- Platný územní plán včetně všech změn.
- Majetkoprávní vztahy k lokalitám, kde jsou navrhována opatření.
- Analýza zranitelnosti citlivého objektu.

4.2. Činnosti při zpracování projektu zvýšení odolnosti citlivých objektů

- Analýza (audit) zranitelnosti citlivého objektu v důsledku povodní (projektová příprava).
- Návrh technického řešení ochrany citlivého objektu (projektová příprava).

Podporována jsou zejména mobilní hrazení do oken a dveří, opatření na kanalizaci (např. realizace zpětných klapkek), vymístění technologií do vyšších pater, výměna materiálů podlah a stěn.

- Zpracování prováděcí dokumentace pro realizaci stavby (projektu) (projektová příprava).
- Výběr zhotovitele (projektová příprava).
- Realizace technických úprav budovy pro zvýšení odolnosti vůči povodním.

4.3. Povinné výstupy projektu zvýšení odolnosti citlivých objektů

- Analýza zranitelnosti citlivého objektu v důsledku povodní (projektová příprava).

- Prováděcí dokumentace pro realizaci stavby (projektová příprava).

4.4. Kritéria přijatelnosti projektu

- Zpracovatelem projektového záměru pro podání žádosti o podporu bude autorizovaná osoba.
- Projekt bude řešit výhradně citlivé objekty ležící v aktuálně platných oblastech s významným povodňovým rizikem v záplavovém území (Q100), zakreslené v aktuálně platných mapách povodňových rizik.

4.5. Maximální způsobilé náklady

V případě stavebních prací náklady projektu nepřesahují 100 % dle Katalogu cen stavebních prací.

4.6. Literatura

- Pravidla pro žadatele a příjemce podpory v Operačním programu Životní prostředí pro období 2021-2027, online: <https://www.opzp.cz/dokumenty/pravidla-pro-zadatele/>
- Strategie ochrany před povodněmi pro území České republiky
- Národního akčního plán adaptace na změnu klimatu, který byl schválen usnesením vlády č. 34 ze dne 16. ledna 2017 https://www.mzp.cz/cz/narodni_akcni_plan_zmena_klimatu
- Strategie přizpůsobení se změně klimatu v podmínkách ČR (2021). https://www.mzp.cz/cz/zmena_klimatu_adaptacni_strategie
- Plány pro zvládnání povodňových rizik. Dostupné na: <http://povis.cz/html/index.html?pzpr2.htm>
- mapy povodňového nebezpečí a povodňových rizik pro období 2021 – 2027 dostupné na <https://cde.mzp.cz/>